

OKUMAK İSTİYORUM

Aisha Saeed

1. Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul, 2019
Yeni Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul, 2024

OKUMAK İSTİYORUM
Aisha Saeed

Özgün adı: Amal Unbound

ISBN: 978-605-188-443-1

© Aisha Saeed, 2018

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akçalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Penguin Random House LLC'den alınmış olup Beyaz Balina Yayınları'na aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay
Editör: Nurten Hatırnaz
Çeviren: Dilek Parsadan
Kapak illüstrasyonu: Shehzil Malik
Kapak ve sayfa tasarımı: Ayşe Çalışkan

Baskı ve Cilt: **Deniz Matbaacılık**
Matbaa Sertifika No: 77699

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi
Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 K: 4
Arnavutköy / İstanbul
Tel: 0212 544 41 41 Faks: 0212 544 66 70
Yayınevi Sertifika No: 49238 info@beyazbalina.com.tr

OKUMAK İSTİYORUM

Aisha Saeed

Çeviren: Dilek Parsadan

İlk öğretmenlerim olan anneme ve babama...

1. BÖLÜM

Pencereden, karşı arazideki tuğla okul binasından fırlayan erkek çocuklarını izliyordum. Bizim sınıfımız yine dolup taşıyordu. Kızlar, sıralarında hafifçe kıpırdanıp tahtanın üzerindeki saate gizlice göz atarken arkadaşım Hafsa'nın iç çektiğini duydum.

“Maalesef kötü haberlerim var,” dedi Sadiye Hanım. Masasındaki bir deste kâğıdı aldı. “Matematik testlerinizi okudum. Sadece beşiniz geçtiniz.”

Bütün sınıf hep bir ağızdan sızlanmaya başladı.

Öğretmenimiz, “Tamam tamam,” diyerek bizi susturdu. “Demek ki daha yapılacaklar var. Yarın hep beraber sonuçları inceleyeceğiz ve haftaya bir sınav daha yapacağım.”

Küçük kız kardeşim Sima, kulağıma, “Sorular çok zordu,” diye fısıldadı. Sınav kâğıtlarımızı almak için tahtanın önüne dizildik. “Sınıf atlamak için sonbaharı beklemeliydim.”

Kardeşıme dönüp, “Ah, yapma ama,” diye fısıldadım. “Geçtiğini biliyorsun. Bugüne kadar hangi sınavdan kaldın ki?”

Sima, Sadiye Hanım’ın yanına giderken gömleğinin kollarını çekiştiriyordu. Eski üniformamın kardeşıme çok büyük geldiğini fark etmek için sadece kollarına bakmak yeterliydi. Sadiye Hanım, kâğıdını Sima’ya uzattığında Sima’nın endişeli ifadesi, beklediğim gibi gülümsemeye dönüştü. Sınıftan çıkarken adımları âdeta hafiflemişti.

Sınıf boşaldığında Sadiye Hanım’a, “Kusura bakmayın, bugün size yardımcı olamayacağım,” dedim. Aslında herkesin sınıftan çıktığı ve öğretmenimle baş başa kaldığım bu vakitler, günün en sevdiğim saatleriydi. Bina sanki bir oh çeker, bir sırayı iki kişi paylaşıp tüm boş alanları dolduran otuz dört öğrenci olmadan daha geniş görünürdü. “Annem tekrar yatağa düştü de.”

“Doğum yaklaştı mı?”

“Evet, bu yüzden babam eve gidip kardeşlerime göz kulak olmamı istiyor.”

“Bana yardım etmeni özleyeceğim, Emel. Ama baban haklı, aile her zaman önce gelir.”

İyi bir ablanın ailesine yardım etmesi gerektiğini biliyordum ama benim için okuldan sonra Sadiye Hanım’la kalmak artık sadece eğlenceli değil, önemliydi de. Büyüdüğümde öğretmen olmak istiyordum, bu mesleği bana sahip olduğum

en iyi öğretmenden daha güzel kim öğretebilirdi ki? Tahtaları silmeyi, yerleri süpürmeyi, öğretmenimin üniversite anılarını dinlemeyi çok seviyordum. Derslerini tekrar gözden geçirmesini, bir gün önce neyin işlenip işlenmediğini kontrol etmesini izlemeyi de. Babam bunu nasıl olur da anlamazdı?

Öğretmen'im, "Gelecek haftaki şiir ünitesi için yine yardımını alabilirim," dedi. "Bazı öğrenciler mızımızlanıyor. Sence Hafsa'yı şiire bir şans vermesi için ikna edebilir misin? Hafsa'nın diğerlerini nasıl yanına çektiğini biliyorsun. Senin sözünü dinler."

"Hafsa'nın şiir okumayı sorun edeceğini sanmıyorum. Onu asıl kaygılandıran şey şiir yazmak."

"Şiir yazmayı herkes sever sanıyor insan! Makaleden daha kısa sonuçta."

"Ondan değil. Galib, Rumi, İktbal gibi büyük şairlerin söyleyecek şeyleri vardı."

"Senin yok mu?"

"Ben neyi yazayım ki?" dedim gülerek. "Küçük kardeşlerimi mi, babamın şeker kamışı tarlalarını mı, portakal bahçelerini mi? Şiir *okumayı* çok seviyorum ama yazacak bir şeyim yok. Bizim hayatımız sıkıcı."

"Bu doğru değil! Gördüklerini yaz! Hayallerini yaz. Pakistan şairlerin hayalleriyle kuruldu. Biz de onlarla aynı topraklarda yaşamıyor muyuz?"

Sadiye Hanım'ın bu heyecanlı konuşma tarzı, onu sevmeme sebeplerimden biriydi ama ikna olmamıştım. Ailemle ya da hayatımla gurur duymuyor değildim. Punjabi köyündeki diğer ailelerden daha varlıklı bir aileye sahip olduğum için şanslıydım. Fakat bu, haritada bir nokta kadar yer kaplamayan küçük bir köyde yaşıyor olduğum gerçeğini değiştirmiyordu.

Yine de öğretmenime Hafsa'yla konuşacağıma dair söz verdim.

Okuldaki son gününe dair hatırladıklarım bu kadardı: tozlu kara tahtanın kokusu, kapının dışında dolanan öğrencilerin gürültüsü ve en çok da sıradan hayatımın kıymetini bilmeyişim...

2. BÖLÜM

Sima ve Hafsa'ya yetişmek için okulun çakıl taşlı yollarında koştum. Tepedeki güneş çarşafımı ve altındaki saçımı ısıtıyordu.

Hafsa, “Sadiye Hanım’a şu televizyonda gördüğüm zillerden alacağım,” diye söylendi. “Hani şu dersin bittiğini haber verenlerden.”

“Bizi hep geçe bırakmıyor ki,” diyerek karşı çıktım.

“Geçen haftayı unuttun mu?” dedi Hafsa. “Takımyıldızları anlattı da anlattı. Eve gittiğimde kardeşlerim üniformalarını çıkarmış, ödevlerinin yarısını bitirmişti.”

“Ama sizce de ilginç değil miydi?” dedim. “Yıldızların geceleri kaybolduğumuzda bize yardım etmesi ve türlü türlü hikâyeler anlatması ilginizi çekmedi mi?”

Hafsa, “Gökyüzündeki noktaları birleştirmeyi öğrenmeme ne gerek var ki?” diye karşılık verdi. “Ben ailemdeki ilk doktor olmak istiyorum, ilk astronot değil.”

Hafsa ve ben çok uzun zamandır arkadaştık. Onu, kendimi bildim bileli tanıyordum. Ama böyle konuştuğu zamanlarda onu hiç anlayamıyordum. Ben, Hafsa'nın aksine bilinmesi gereken her şeyi bilmek istiyordum. Uçaklar nasıl bu kadar hızlı uçuyordu? Neden bazıları kalkışta arkasında kokulu dumanlar bırakırken diğerleri bırakmıyordu? Uğur böcekleri bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken nereye gidiyordu? Paris'in, New York'un, Karaçi'nin sokaklarında yürümek nasıl bir şeydi? Bilmediğim öyle çok şey vardı ki tüm hayatımı bunları öğrenmeye çalışarak geçirsem de çok azını öğrenebileceğimi biliyordum.

Hafsa, "Annen nasıl?" diye sordu. "Annem sırtının ağrıdığını söyledi."

"Gittikçe kötüleşiyor," dedim. "Dün yataktan çıkamadı."

"Annem bunun iyiye işaret olduğunu söylüyor. Sırt ağrısı oğlan demekmiş. Bunun, annenle babanı mutlu edeceğine eminim."

"Bir erkek kardeşimin olması eğlenceli olabilir."

"Al işte! Şu kapıya baksana!" Evlerimize giden yola döndüğümüzde Hafsa köy camimizin yanındaki binayı işaret etti. Daha önce hiçbir bina, bir açıklama yapılmadan dikilmemişti.

İki hafta önce, maç yaptığımız araziye beton bir temel atılıvermiş, bir sonraki hafta tuğla duvarlar ve pencereler belirmiş, bugün ise bir kapı yapılmıştı. Hem de limon yeşiline boyanmış bir kapı!

Hafsa'ya dönüp, "Ne olduğuna dair bir tahminin var mı?" diye sordum.

Hafsa sırtarak, "Evet," dedi. Hafsa'ya kalsa gün boyu ailesinin dükkânındaki meyve kasalarının yanında dikilip tüm dedikoduları öğrenirdi. "Kağan Efendi fabrika yaptırmış."

Gözlerimi devirdim. Söylentiler ve dedikodular, köydeki hayatımızın bir parçası hâline gelmişti. Bazı sohbetler, mahsullerin ve havanın durumu gibi sıradandı ama çoğu, köyümüzün güçlü mal sahibi Kağan Efendi'nin etrafında dönerdi.

Sima, "Buraya neden fabrika diksin ki?" diye sordu. "İslamabad ve Lahor'da bir sürü fabrikası var. Asıl ihtiyacımız olan şey bir klinik. Baksana annemin sırtı nasıl da ağrıyor. Kasabadaki doktor iyi ama bu köyün düzgün bir kliniğe ihtiyacı var."

Hafsa dudak bükerek güldü. "Sence Kağan Efendi bize faydası dokunacak bir şey yapar mı?"

"Belki de fabrika ona ait değildir," dedim.

"Şu gösterişli yeşil kapıya baksana! Başka kimin böyle bir şeye harcayacak parası ve zamanı var? Hakkı olduğumu biliyorsun."

Ortada ne zaman açıklanamaz bir durum olsa altından Kağan Efendi çıkardı. Bu adam benim için hayatım boyunca adını duyduğum ama yüzünü hiç görmediğim, gizemli bir şahsiyetti. Küçükken onun korku hikâyelerindeki bir karakter gibi devasa ve korkunç olduğunu düşünürdüm.

Gözlerimi devirerek, “Tabii!” dedim. “Konuşurken ağzından alevler çıkaran da oydu, değil mi?”

“Naima’nın ağacındaki bütün armutları da o toplamamış mıydı?” dedi Sima, göz kırparak.

“Aylardır hiç yağmur yağmamasının sebebi de oymuş,” diyerek devam ettim.

Hafsa somurtarak, “Ne duyacağımı ben belirlemiyorum,” dedi. “Ben sadece duyduklarımı aktarıyorum.”

“Çok geçmeden ne olduğunu öğreniriz,” diyerek Sima’nın koluna girdim. “Ama bu süre içinde bir klinik olmasını umut edelim.”

Yolumuzun üzerindeki ilk ev Hafsa’nın eviydi. Evleri postane-nin hemen yanındaydı. Ondan sonra da benim evim geliyordu. Evimi uzaktan görebiliyordum. Annemin ben doğmadan önce etrafına diktiği gülleri saymazsak, çevresindeki diğer evler gibi griydi. Güller, bir kez olsun şaşmadan, her bahar bu vakitlerde açardı. İşte bu yüzden bahar, yılın en sevdiğim zamanıydı.

Arkadaşım Ömer, bisikletle yanımızdan geçti. Üzerinde mavi ve hâkî renkli okul üniforması vardı. Geçerken bisikletin zilini üç kere çalmıştı. Bu buluşmamız için bir işaretti. Dereye gidiyordu.

Çantamın içine bakarak, “Ah, olamaz,” dedim. “Testimi sınıfta unutmuşum.”

“Yine mi?” dedi Hafsa, kaşlarını çatarak.

Sima’ya dönüp, “Anneme geç kalmayacağımı söyle, olur mu?” dedim.

Kardeşim bir an tereddüt etti. Babamız birazdan evde olacaktı ama Sima, Ömer'in, önemli bir şey olmadığı sürece, bisikletinin zilini üç kere çalmadığını biliyordu. Başını sallayarak, "Tamam," dedi. "Acele et."

3. BÖLÜM

Ömer, köyümüzü boydan boya ikiye bölen daracık derenin yanında beni bekliyordu. Babamın tarlalarının bitişiğindeki bu ağaçlık alan Ömer’le her zaman buluştuğumuz yerlerden biriydi. Uzun, yeşil şeker kamışları, ufka uzanan manzara-yı nokta nokta kaplayan portakal bahçeleriyle buluşuyordu. Burası, işçilerimizin toprağı gübreleyip ağaçları ve kamış-ları budadığı iç kısımlardan yeterince uzaktı. Ama işçiler tarlaların kenarına kadar gelse bile gölgelerine sığındığımız ağaçların kalın gövdeleri ve sık yaprakları bizi görmelerini engellerdi.

Ömer, “Getirdim!” derken ben de gidip yanına, devrilerek dereye köprü olan ağaca oturdum. Ömer bana elindeki koyu turuncu kitabı uzattı.

Elimi kabarık harflerin üzerinde gezdirdim. Hafız’ın bütün eserleri. Sınıfımızda küçük bir kitap koleksiyonumuz vardı ama erkeklerin okulunda onlara daha çok seçenek sunan büyük bir kütüphaneleri olduğu bir sır değildi.

Ömer'e bakıp, "Ee, ne düşünüyorsun?" diye sordum. "En çok hangi şiiri sevdin?"

Ömer kaşlarını çatarak bana baktı. "En çok mu?"

"Ömer!" diye bağırdım. "Bir tanesini bile okumadın mı?"

"Sana istediğini getirdim. Bu, kitabı okumak zorunda olduğum anlamına gelmiyor."

Ömer'i dürterek, "Evet zorundasın," dedim. "Bana şiirler hakkında konuşacağım biri lazım."

Ömer ellerini teslim olur gibi havaya kaldırdı. "Tamam. Senin işin bitsin, okurum. İşte ben böyle iyi bir arkadaşım."

Ömer'in siyah saçları, parlak ikinci güneşinin altında neredeyse kahverengiye dönüşmüştü. Ona baktığımda yine aynı şeyi düşündüm: Beni bu kadar iyi anlayan bir arkadaşın erkek olması haksızlıktı. Annem birkaç ay önce on iki yaşma girdiğimde, "Onun arkadaşın olduğunu biliyorum, Emel," demişti. "Ama sen artık küçük bir kız değilsin. Onunla bu kadar fazla zaman geçiremezsin."

Bense, "Ama o bizim kardeşimiz gibi, anne. Onu görmeyi nasıl bırakırım?" diyerek karşı çıkmıştım.

"Evin civarında göreceksin tabii ki. Mecbur konuşacaksın da. Ama okula birlikte yürür, böyle aklınıza estiği gibi sohbet ederseniz millet dedikodu yapmaya başlayacak. Tabii henüz başlamadırlarsa."

Ömer ve ben, üç gün arayla doğmuşuz. Ömer, yanımızda çalışan annesi Pervin'le, evimizin arkasındaki barakada ya-